

עין משפט‏
נר מצוה

יב א מיי פטיו מהלכו שבת הלכה טו טור ש"ע א"ח סי' שסב סעיף ב וסי' שעב סעיף ו:

רבינו הגנאל

גידוד ה' טפחים. פ"י כמו סלע גבוה ה' טפחים ובה מחיצה עליה ה' טפחים, אין מצטרפין לעשרה. רבועין אי כולו בגידוד אי כולו במחיצה. מתיבי ב' חצירות זו למעלה מזו כו', הנה גידוד ה' ומחיצה ה' מצטרפו. ופריך רבה מודה רב חסדא בתחונה הואיל ורואה פני עשרה, כלומר הואיל ויש למעלה ממנה עשרה טפחים. ואקשינן אי הכי תחתונה תערב לעצמה דהא סלקו ממנה מחיצות. אבל העליונה לא תערב אפילו לעצמה דהא לית ליה מחיצותא והנה התחתונה אוסרת עליה, ודוח פ"י לא תערב לא אדור ולא שנים, כלומר לא תערב לא לעצמה ולא עם התחתונה. ופריך רבא רב עולא בנן שהיתה העליונה מגופפת, פ"י סתומה והולכת עד עשר אמות. לפיכך העליונה ערבה לעצמה והתחתונה לעצמה. אי הכי שהעליונה מגופפת עד עשר אמות, אימא סיפא פחות מיכן מערבין אחד ואין מערבין שנים, אמאי איבעיא העליונה תערב חו', דהא ליה ביניהן מחיצה עשרה טפחים, ואיבעיא תערב שנים, כלומר שנים, מגופפת לעצמה דהא מגופפת עשרה. ודחי רבה, בנן שנפרצה תחתונה במלואה לעליונה. אי הכי תחתונה תערב עם העליונה דהא אית לה מחיצתא, ונהה רואה פני עשרה ונעשית עשויי העליונה והתחתונה כאחת, אבל עליונה לא חד תערב ולא תרי תערב, דהא נפרצה עליה התחתונה פ'. חד נמי לא תערב דהא [איתן] לה מחיצה. ופריךנן אין הכי נמי וכו'. ואסיקנא הילכתא גידוד ה' ומחיצתא ה' מצטרפין. בעי רב הושעיא דירושן בשבא בשבת מהו שיאסר. ופשטנא מיהא דתנן חצר גדולה וכו'. ואוקימנא כשנפרצה מבעוד יום. אבל נפרצה בשבת מותרת אפילו הקטנה. דאיבעיא לן עירב דרך חלון ונסתם החלון מהו, לטלטל מזה לזה דרך פתח וכיוצא בו, וכן מי עירער מחצר לחצר דרך הפתח ונסתם הפתח ואיפשט שבת שהותרה למקצתה הותרה כולה. ש"מ דירושין הבאין בשבת אין אוסרין ולא נאסרין. איחמר כותל שבין [שתי] חצירות שנפל רב אמר אין מטלטלין באותה חצר אלא בדי אמות וכו'.

צג:

גִּידוּד חמשה ומחיצה חמשה אין מצטרפין. צפרק שני דגיטין (דף טו: ב') צקונטרס כגון ^(א) בית עמוק חמשה ויש לו מחילות חמשה אין מצטרפין להיות מוכו רה"י וקשיא לר"ת דהא אמר צפרק בתרא (דף טז: ב') דצור וחוליתה מצטרפין ובשמעתא נמי אמר דמודה

גִּידוּד חמשה ומחיצה חמשה אין מצטרפין עד שיהא או כולו בגידוד או כולו במחיצה מיתיבי שתי חצירות זו למעלה מזו ועליונה גבוהה מן התחתונה עשרה טפחים או שיש בה גידוד חמשה ומחיצה חמשה מערבין שנים ואין מערבין אחד פחות מכאן מערבין אחד ואין מערבין שנים אמר ^(א) (רב) מודה רב חסדא בתחתונה הואיל ורואה פני עשרה אי הכי תחתונה תערב שנים ולא תערב אחד עליונה לא תערב לא אחד ולא שנים אמר רבה בר עולא כגון שהיתה עליונה מגופפת עד עשר אמות אי הכי אימא סיפא פחות מכאן מערבין אחד ואין מערבין שנים אי בעיא חד תערב אי בעיא תרי תערב אמר רבה בריה דרבא כגון שנפרצה התחתונה במלואה לעליונה אי הכי תחתונה חד תערב תרי לא תערב עליונה אי בעיא תרי תערב אי בעיא חד תערב אין הכי נמי וכי קתני פחות מכאן מערבין אחד ואין מערבין שנים אתחתונה ^(א) דרש מרימר גידוד חמשה ומחיצה חמשה מצטרפין אשכחיה רבינא לרב אחא בריה דרבא ^(א) אמר ליה תני מר מידי במחיצה אמר ליה לא * והלכתא גידוד חמשה ומחיצה חמשה מצטרפין בעי רב הושעיא דירושין הבאין בשבת מהו שיאסרו אמר רב ^(א) חסדא תא שמע ^(א) חצר גדולה שנפרצה לקטנה הגדולה מותרת והקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה אמר רבה אימר מבעוד יום נפרצה אמר ליה אב"י לא תימא מר אימר אלא ודאי מבעוד יום נפרצה דהא מר הוא דאמר ^(א) בעי מיניה מרב הונא ובעי מיניה מרב יהודה עירב דרך הפתח ונסתם הפתח עירב דרך חלון ונסתם החלון מהו ואמר לי שבת ביון שהותרה הותרה אתמר כותל שבין שתי חצירות שנפל רב אמר אין מטלטלין בו אלא בד"א ושמואל אמר זה

והותרה הותרה ולית ליה נמי הואיל ושהותרה הותרה. פירשתי צפרק קמנא (דף יז. מ. ד"ה עירוב): **אין מטלטלין בה אלא בארבע**. כללים ששצמו צבית לר"ש: ^(א) **חייב דברי ר"א**. בגמ' מוקי לה צמקוס מחילה הפרוזה וכגון שצנני ראשיה לא נאשר כלל משתי מחילות שצנדה שמקוס מחילה זו שנפרצה אינו מוך מחילות הנשארות וצלישנא קמא מוקי לה כגון שאצדה להם דרך באותו מקוס וציררו להם מקוס מחילות להיות שלהן ללכת דרך שם צשציל דרכם שאצדו שם ור"א לטעמיה דאית ליה מה שצברו צברו ורצנן סברי דלין להם כח לצרור הלכך אף על פי

שעוצרים שם אינו רה"ר כיון שלא נמסר לרצים ואינו של רצים כדאמרין צפרק שני (דף כג: ב') גצי שבילי בית לגגול קאמרת וממוכה דקאמר ר"א לאו דוקא מתוכה אלא משום דנקטו רצנן מתוכה קאמר איהו נמי מתוכה כדקאמר בגמרא והכי קמהדרי ליה רצנן אי אחת מודה שאם הויא מתוכה לרה"ר שהוא פטור אבל אסור שאין לרצים כח שם ולכן אינה נעשית רה"ר אפילו נפלו כל המחילות סביב והוי כרמלית הכא נמי מקוס מחילה תודה שהייה כרמלית שאין להם כח צציריתן והא דצצקי רצנן רה"י כדנקט ר"א ונקטי רה"ר משום דר"א דיצר על מקוס מחילה שהיא רה"ר וקאמר שאם הויא מתוך החצר שהיא רה"י למקוס מחילה חייב אבל רצנן דמייירי צמוציא ומכניס לתוכו ממש ואפילו כשנפלו כל מחילותיה נקטי רה"ר שאצלה הטוכר צמשנה ולא רצו למינקט שאם הויא מתוכה לחצר שאצלה משום דלא זוכר צמשנננו שהיה חצר אצלה אי נמי להכי נקטי רה"ר להוכיח שמוכה חלוק הרצה מרה"ר שאם לא היה חלוק הרצה היה מותר להכניס מרה"ר לתוכה אבל צמה שפטור המוציא מרה"י לתוכה אין להוכיח שחלוק הרצה דאפילו אין חלוק אלא מעט מרה"ר פטור המוציא מרה"י לתוכה כיון שאין רה"ר ממש: ואביעית

כל גגות פרק תשיעי עירובין

גידוד חמשה. חצר שקרקעיתה גבוה חמשה טפחים והוסיפו על אותו גובה מחילה ה': מודה רב חסדא צחחסונה. דלגבה הויא מחילה אבל לגבי עליונה לאו מחילה היא שאינה רואה את פני עשרה למחילתה ואי הוי כוליה בגידוד שפיר טפי משום דמשתמשא להדיא עד סוף הגידוד ורואה גובהה יותר על חצרתה עשרה ומינכרא מחילתה: **חחסונה פרי תערב**. כלומר לעצמה תיערב דיוריה ולא עם עליונה שהרי מחילה ציייהם אבל עליונה אפילו לעצמה אסורה שהתחתונה אוסרתה שאין כאן מחילה ולא חד נמי תערב עם תחתונה שהרי אין כאן פתח דלגבי תחתונה הכל סתום: **צמגופפא**. מחילה עשרה על הגידוד עד עשר אמות אמצעיות שהנימוח כעין פתח ולא הניחו שם המחילה עשרה אלא מחילה חמשה והגידוד חמשה הלכך שמיין מערצות לעלמן ואין זו אוסרת על זו דלגבי תחתונה כולה סתומה היא ולגבי עליונה [מחילה] ופתחא היא ומיהו כי הדדי לא מזו מערצי משום דלגבי תחתונה הכל סתום: **אימא סיפא כו'**. ועל כרחק האי פחות מכאן אמצילת חמשה שצעשר האמות קאי דהא צכל הדיקף מחילה עשרה איכא: אי צעי חד **תערב**. דהא פתח גמור הוא אצל שתיהן: **צמלואה**. שאין צרחצה אלא עשר אמות הלכך אסרה עליונה עליה ^(א) ולא מערצה צהדה כדתנן גדולה מותרת וקטנה אסורה: אי **פרי חחסונה חד תיערב**. עם העליונה: פרי לא **תערב**. צפני עצמה דעליונה אוסרת אלא"כ עירצה עמה: **דירושן הבאין צצצת**. כגון כותל צצין שתי חצירות שנפל צצצת דהיינו דיורייהו השתא כי הדדי: **מסו שיאסרו**. זה על זה: **וקטנא אסורה**. [וס"ד] שנפרצה צצצת: אלא ודאי. על כורחיק הכי תוקמא דהא את אמרת דירושן הבאין צצצת אין אוסרין: **דאמרת צצצאי מיניה מרב הונא עירב דרך הפתח**. שתי חצירות שעירצו יחד על ידי פתח שצייניהם: **ונספס**. צצצת שנפלה מפולת כנגדו: **מסו**. לטלטל מזו לזו דרך גובה הכותל וחורין וסדקין מי אמרינן הואיל והותר למקצת שבת

הותר לכולה או לא: **כוסל צצין שתי חצירות**. שלא היה פתח צייניהם ולא עירצו צו יחד ונפל: **רב אמר אין מטלטלין צו אלא צאצצע**. רב לית ליה הואיל והותרה הותרה וכחד חצר לא משוינן ליה דקי"ל חצר שלא עירצה דברי הכל מטלטלין כלים שצצמו צאוריא דהיא חולה חדא רשותא היא אבל הכא צ' רשויות האסורות זו עם זו היו ונמלאת כל אחת פרוזה צמלואה למקוס האסור לה אע"ג דקי"ל דחצירות רשות אחת הן הכא צשעירצה כל אחת לעצמה עסקינן ורב לטעמיה דאמר"י הלכה כר"ש והוא שלא עירצו אבל עירצו שתי רשויות הן: זה

וזה

מסורת הש"ס

(א) גיטין טו: ב') (ג) י"ג רבא, (ג) גיטין טו: ד') (ד) [לעיל צב: א] (ה) לעיל יז. מ. (ו) [לעיל פט: א] (ז) [שם, ח] (ח) [לעיל טז: א] (ט) [התם איתא חרין], (י) רש"ל מ"ז, ט) ש"ך לדף ז' ע"א צמתימין,

הגהות הב"ח

(א) גמ' אשכחיה רבינא לרב אחא בריה דרבא (אמר ליה וכו' לא) תא"מ וי"צ ס"א אמר ליה אמר אמימר מדי בגידוד חמשה ובמחיצה חמשה אמר ליה לא: (ב) שם מהו שיאסרו אמר רב חיננא ת"ש חצר: (ג) רש"י ד"ה צמלואה וכו' עליונה עולה אי לא ערבה: (ד) תוס' ד"ה גידוד וכו' לענין שבת א"ס י"ג מל צ"ל ומיתב לפס כש"ס נמקין: (ה) ד"ה לא תמא וכו' לא חשי להא דהכא וכו' צפרק המוציא יין משמע וכו' פריך צהמוציא יין ומי:

גליון הש"ס

גמ' גידוד חמשה ומחיצה חמשה אין מצטרפין. ע"י לעיל דף עו ע"א תוס' ד"ה כותל:

מוסף רש"י

גידוד חמשה ומחיצה חמשה. לענין שבת צצצין מחילה גבוהה עשרה או עמוק עשרה לרה"י, ואם היה סרין עמוק חמשה והיקפיו מחילה חמשה, אין מצטרפין. לסיוט צמוכו רה"י (גיטין טו: א). הגדולה מותרת. להוציא כלי הכמים שבה אם עירצה לעצמה ולא אסרי עלה צוי קטנה (דעיר צב: א). עירב דרך הפתח ונסתם הפתח. אם היו צ' חצרות ופתח צייניהם ועירצו דרך הפתח ונסתם הפתח, או אם היו צ' חצרות ופתח צייניהם ועירצו על דעת הפתח לעצמי נסתם צצצת, שנפלה כנגדו מפתח. מהו. מי שרי לאשתמושי דרך שאר הלכות הפתחות מד' שאין צדקין חלון (ועיר יז).

^[א] משמע דצנינו רבם דעליונה לא חד תערב ולא תרי תערב ותמוה דא"כ הכי תחתונה יכולה לערב עם העליונה וי"ע